

PROGRAMUL TRATAMENTULUI FARMACOLOGIC CU METADONĂ

Îndrumar pentru persoanele, care au în familie un membru dependent de droguri, precum și pentru apropiații acestora

UNODC

United Nations Office on Drugs and Crime

Inițiativa
POZITIVĂ

ACT FOR
IMPROVEMENT
OF
LAW ENFORCEMENT
EFFECTIVENESS

Dispensarul Republican
de Narcologie

Cuprins:

Ce reprezintă tratamentul farmacologic cu metadonă (TFM)	3
Informații despre tratamentul farmacologic cu metadonă	6
Care este scopul tratamentului farmacologic cu metadonă	6
Care este durata tratamentului farmacologic cu metadonă	7
În ce situații poate fi propus tratamentul farmacologic cu metadonă	8
Cum se finalizează tratamentul	10
Cât timp va dura tratamentul cu metadonă	11
Srijinul psihologic — componentă importantă a tratamentului farmacologic cu metadonă	13
Rolul rudelor în procesul de însănătoșire	17
Cum trebuie să te porți cu consumatorul de droguri, pentru a contribui la un rezultat pozitiv al tratamentului	18
Simptomele dependenței de droguri, care ar trebui să vă alarmeze	19
Simptomele abstinenței (sevrăjului), care ar trebui să vă alarmeze	20

Ce reprezintă tratamentul farmacologic cu metadonă?

Tratamentul farmacologic cu metadonă este o posibilitate de a îmbunătăți starea fizică și psihologică și de a beneficia de asistența de care are nevoie o persoană dependentă de droguri.

TFM este permis în Moldova și se oferă în instituții medicale și în penitenciare.

Tratamentul farmacologic cu metadonă presupune tratamentul dependenței de opiacee prin administrarea îndelungată a medicamentului în paralel cu oferirea suportului psihosocial.

Tratamentul farmacologic cu metadonă contribuie la normalizarea funcțiilor neurologice și hormonale, afectate de consumul de heroină sau de utilizarea incorectă a altor opiacee cu acțiune de scurtă durată.

Opiaceele reprezintă un grup de droguri care afectează în mod direct sistemul nervos central. Acest grup include astfel de preparate cum ar fi codeina, morfina, heroina, metamfetamina, precum și alți derivați de mac.

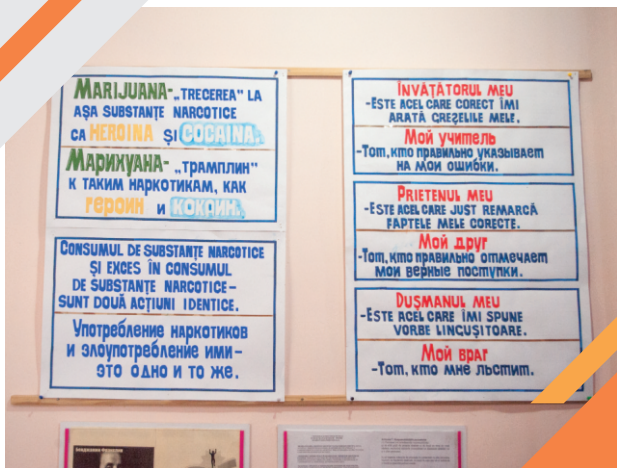
Tratamentul farmacologic cu metadonă, în cazul în care este efectuat corect, prezintă mai multe avantaje:

- ✓ Elimină definitiv toate simptomele abstinentei fizice (sevrajului);
- ✓ Reduce sau elimină dorința de a consuma opiacee;
- ✓ Nu produce starea euforică;
- ✓ Neutralizează efectul altor opiacee;
- ✓ Contribuie la formarea aderenței și față de alte forme de tratament. Poate fi administrat cu multe alte preparate medicamentoase, prescrise pentru tratamentul pacienților cu boli asociate;

✓ Sporește calitatea generală a vieții pacientului. Dacă doza de metadonă este stabilită corect, pacientul se simte bine din punct de vedere mental și fizic, și respectiv dispare necesitatea consumului stradal de droguri;

✓ Reduce necesitatea consumului stradal de droguri și riscul de supradozare;

✓ Reduce activitatea infracțională a pacientului, întrucât acesta nu mai este nevoit să caute surse financiare pentru procurarea drogurilor.

Informații despre metadonă

Metadona este un opioid sintetic cu efect îndelungat, utilizat în calitate de analgezic. Metadona este un medicament pur, produs în condiții industriale, cu un nivel de toxicitate redus pentru organele interne (ficat, inimă, rinichi), chiar și în cazul administrării îndelungate.

În cazul administrării metadonei, cu respectarea tuturor prescripțiilor și indicațiilor, acest medicament:

- ✓ Nu produce starea euforică;
- ✓ Nu afectează ficatul sau alte organe;
- ✓ Nu influențează sistemul imunitar;
- ✓ Nu dăunează dinților și oaselor.

Care este scopul tratamentului farmacologic cu metadonă?

1. Preîntâmpinarea, depășirea și atenuarea simptomelor de sevraj.
2. Stabilizarea proceselor biochimice care au loc la nivel de sistem nervos central.

3. Reducerea nivelului de manifestare a comportamentului riscant conex abuzului de substanțe psihoactive (în special, riscul de infectare cu HIV, Hepatita B și C).

4. Ajută pacientul să-și mențină starea bună a sănătății și să adopte un stil de viață sănătos, eliberându-l de dorința de a consuma droguri ilegale.

5. Reducerea riscului recidivei.

6. Îmbunătățirea relațiilor personale, sociale și de familie.

Aceste scopuri pot fi atinse încă de la prima etapă a tratamentului.

Care este durata tratamentului farmacologic cu metadonă?

La etapa inițială (1-2 luni), numită detoxifiere, este soluționată doar problema sindromului de sevraj. Pacienții încă se confruntă cu starea de neliniște, depresie și un număr mare de probleme nesoluționate, care s-au acumulat pe tot parcursul perioadei de dependență.

După detoxifiere începe tratamentul nemijlocit cu metadonă. Cele mai bune rezultate pot fi observate după

administrarea unui tratament de lungă durată - jumătate de an sau mai mult - deoarece doar în acest caz este posibilă realizarea procesului de reabilitare prin utilizarea serviciilor necesare pentru a asigura o abordare cuprinzătoare în tratamentul dependenței. Atunci când pacientul urmează un tratament de lungă durată, el se poate implica în orice activitate — poate munci, studia și avea o viață activă.

În ce situații poate fi propus tratamentul farmacologic cu metadonă?

✓ În cazul în care persoana utilizează opiacee și se află la evidență la dispensarul narcologic și acuză dependență psihologică și fizică de droguri;

✓ În cazul în care femeia planifică o sarcină sau deja așteaptă un copil, însă consumă opiacee. În acest caz este

nevoie de a începe de urgență TFM pentru a preveni pierderea sarcinii și a proteja copilul împotriva sindromului de sevraj care îi pune viața în pericol;

✓ Dacă rezultatul testării HIV este pozitiv sau dacă persoana suferă de Hepatita C. În acest caz, TFM va ajuta pacientul să revină la modul anterior de viață și să înceapă tratamentul necesar al infecțiilor virale. Dacă rezultatul este negativ, TFM va ajuta la încetarea utilizării drogurilor injectabile, care reprezintă principala cale de transmitere a infecțiilor în rândul consumatorilor de droguri;

✓ Dacă persoana consumă opiacee, are rezultatul testării HIV negativ, nu este infectat de hepatite virale, dar nu poate depăși de sinestătător dependența și dorește să-și păstreze sănătatea;

Cum se finalizează tratamentul?

Pacientul, împreună cu medicul, va discuta dacă este necesară continuarea tratamentului farmacologic cu metadonă. Tratamentul poate fi finalizat atunci când:

✓ Pacientul poate trăi fără droguri, are un anumit nivel de stabilitate personală, ceea ce permite continuarea reabilitării sociale;

✓ Pacientul și-a rezolvat problemele în familie, la serviciu sau la locul de studii;

✓ Pacientul a învățat cum să aibă grijă de sănătatea sa;

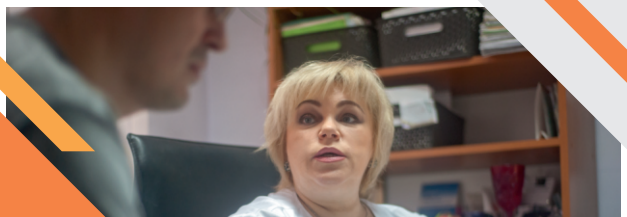
✓ Pacientul păstrează și extinde rețeaua de relații pentru a beneficia de susținere psiho-socială în centrele de reabilitare, cabinetele de încredere, grupurile care oferă sprijin persoanelor dependente de droguri;

Nivelul durerii suportate la încetarea tratamentului depinde de cât de corect a fost redusă doza și dacă pacientul a consumat substanțe narcotice în timpul tratamentului farmacologic cu metadonă.

După finalizarea tratamentului farmacologic cu metadonă, pacientul poate simți o stare de neliniște, dereglarea nesemnificativă a somnului, reducerea poftei de

mâncare, lipsa dispoziției timp de câteva săptămâni. Totuși, nu trebuie să vă faceți griji prea mult, cu timpul situația se va ameliora de la sine. Pentru ameliorarea acestor tulburări se recomandă consultarea medicului cu privire la stabilirea unui tratament de recuperare.

Recuperarea îndelungată prin tratament poate dura de la 6 luni până la un an, timp în care pacientul va putea înceta definitiv tratamentul farmacologic cu metadonă. Niciodată nu stabiliți anticipat termene-limită pentru încetarea tratamentului - pacientul va putea înceta tratamentul doar atunci când va fi pregătit și doar sub supravegherea medicului.

Cât timp va dura tratamentul cu metadonă?

Tratamentul farmacologic cu metadonă permite reabilitarea și re-socializarea pacientului, acesta fiind un proces de lungă durată, întrucât dependența de droguri, pe lângă tulburările de

sănătate psihologică și fizică pe care le manifestă, creează, de asemenea, și mai multe probleme în aproape toate sferele vieții. Cu cât istoricul consumului de opiacee este mai îndelungat, cu atât mai îndelungat va fi și procesul de recuperare. În cazul tratamentului cu metadonă de scurtă durată, adică în timpul unui curs de detoxifiere, se va ameliora doar starea generală și se vor elimina simptomele de sevraj, pacientul va continua să acuze stări de neliniște, depresie și să aibă încă multe probleme nerezolvate, care s-au acumulat în perioada dependenței de droguri.

Continuarea tratamentului - de la 6 la 12 luni - va avea un rezultat durabil. Atunci când pacientul urmează un tratament de lungă durată, el se poate implica în orice activitate — poate munci, studia, crea o familie, crește copii și poate avea o viață activă. În unele cazuri specifice, tratamentul poate dura toată viața.

Este important de a conștientiza specificul bolii, deoarece dependența este o boală cronică, care necesită tratament pe termen lung.

Cei care întrerup tratamentul sunt mai predispuși să reia consumul de droguri, decât cei care continuă tratamentul până la obținerea rezultatelor optime. Durata tratamentului farmacologic cu metadonă se va stabili doar de medic și pacient.

Sprijinul psihologic — componentă importantă a tratamentului farmacologic cu metadonă

Pentru obținerea celor mai bune rezultate, TFM trebuie combinat cu suportul psihologic acordat inclusiv de organizațiile neguvernamentale. Acest lucru va permite soluționarea problemelor acumulate pe parcursul perioadei de dependență. Fără o abordare integrată, care pe lângă medicament mai presupune și susținerea psihosocială, metadona poate fi comparată cu procedura de detoxifiere.

Programul psihosocial va permite înțelegerea motivelor personale care determină dependența de droguri, va învăța pacientul să înțeleagă propria dispoziție și controlul individual al acesteia, fără consumul substanțelor psihoactive, va oferi informații cu privire la metodele speciale de menținere a stării de conștientă, dar și controlul stărilor de criză, și va permite stabilirea relațiilor interpersonale în stare conștientă.

În prezent, în Republica Moldova sunt prestate următoarele tipuri de suport psihosocial:

Psihoterapia individuală

Scopul unei asemenea terapii este de a înțelege motivarea personală care determină dependența de droguri, de a conștientiza evoluțiile proprii dispoziției și de a deprinde dirijarea acesteia de sine stătător, fără consumarea substanțelor psihoactive, de a obține informații despre procedeele speciale de păstrare a lucidității și de prevenire a stărilor de criză, de a deprinde stabilirea relațiilor interpersonale în stare conștientă.

Grupurile de auto-asistență „Narcomanii anonimi”

Sunt organizații prestatoare de servicii gratuite, anonime sau grupuri de inițiativă, deschise pentru persoanele care au consumat droguri și sunt ferm decise să urmeze un mod conștient de viață. Grupul activează în baza unui program de creștere spirituală în 12 trepte. Acesta nu este un curent religios sau o structură confesională. În cadrul acestor grupuri se asociază oameni cu diferite perioade de luciditate, care își pot împărtăși experiența de însănătoșire.

Comunități terapeutice

În comunitățile de acest gen este creată o atmosferă „controlată”, în care sunt minimizezate efectele stresurilor vieții de zi cu zi, este redusă probabilitatea unor provocări din

partea consumatorilor activi de droguri, oamenii au posibilitatea să se concentreze asupra însănătoșirii proprii. În comunitățile terapeutice activează psihologi, psihoterapeuți și consultanți. Ultimii dintre aceștia, prin propriul exemplu, demonstrează că o viață de succes este posibilă și fără utilizarea substanțelor narcotice și își împărtășesc propria experiență de însănătoșire.

Suștinerea psihosocială în baza unor centre de zi

În centrele de acest tip sunt organizate sistematic grupuri de auto-asistență sub îndrumarea unor instructori profesioniști. Oamenii care au vizitat cu regularitate întrunirile în cadrul grupurilor de auto-asistență, obțin susținere, înțelegere, abilități noi de interacțiune socială, se deprind să trăiască fără droguri, restabilesc relațiile între copii și părinți în familie. Aceste centre de zi mai oferă:

✓ programe de instruire, atât pentru sporirea nivelului de informare, cât și pentru dezvoltarea diferitor abilități, necesare pentru o resocializare calitativă;

✓ serviciile asistenților sociali pentru soluționarea oportună a unor probleme sociale de diferită natură;

✓ serviciile psihologilor care acordă asistență profesională în identificarea legăturilor de cauzalitate în procesul de formare a stabilității psihologice pentru un proces de însănătoșire dinamic;

✓ serviciile unor consultanți care au avut aceeași experiență;

✓ consultații juridice.

Alegerea unor activități de reabilitare poate fi bazată, mai întâi de toate, pe dorința personală a pacientului și reprezentarea individuală a acestuia despre ce are nevoie.

Pe marginea tuturor întrebărilor pacientul trebuie să se adreseze medicului sau reprezentantului organizației obștești specializate în domeniu.

Rolul apropiaților în procesul de însănătoșire

Recuperarea în urma dependenței de droguri are loc în baza unei abordări sistematice. Anume din acest motiv în procesul de însănătoșire trebuie să se implice atât consumatorul de droguri, cât și rudele acestuia. Rudele, alături de specialiști, pot depune eforturi pentru a asigura un mediu emoțional și fizic cât mai sigur. Este important de reținut că consumul de droguri lasă aceeași amprentă asupra vieții rudelor ca și asupra vieții consumatorului, întrucât dependența pacientului provoacă co-dependența rudelor, cu complicații similare recidive, riscuri ș.a.

Cum trebuie să te comporți cu consumatorul de droguri, pentru a contribui la un rezultat pozitiv al tratamentului?

- ✓ Oferă ajutor și creează condițiile necesare pentru schimbări în viața pacientului;
- ✓ Oferă posibilități de a vedea consecințele consumului de droguri;
- ✓ Implică-te în activitățile specialiștilor și organizațiilor care lucrează asupra recuperării pacientului;
- ✓ Interacționează cu asistenții sau curatorii sociali pentru a obține informații despre procesul de însănătoșire;
- ✓ Caută informații fiabile despre TFM, regulile de participare și ieșire din program;
- ✓ Participă la consultațiile individuale sau terapiile colective în organizațiile neguvernamentale, de exemplu, aderă la un grup de co-dependenți;
- ✓ Realizează în mod deschis orice acțiune referitoare la pacient și discută cu pacientul;
- ✓ Sărbătorește orice progres în procesul de însănătoșire.

Simptomele dependenței de droguri, care ar trebui să vă alarmeze

Diferite substanțe narcotice au impact diferit asupra organismului consumatorului de droguri. Efectele consumului de opiacee sunt: mioză, piele palidă, stare de somnolență (înțepenire).

Simptomele generale, caracteristice consumatorului de substanțe psihoactive de orice natură:

- ✓ pierderea interesului față de activitățile efectuate în mod obișnuit,
- ✓ schimbarea cercului de prieteni,
- ✓ agresivitate neîntemeiată,
- ✓ apatie,
- ✓ dereglarea regimului zilnic,
- ✓ reticență,
- ✓ reacție neadecvată la încercarea cuiva de a pătrunde în spațiul personal,
- ✓ negarea problemelor,
- ✓ dispariția lucrurilor valoroase, bani, din casă.

Simptomele abstenenței (sevrăjului), care ar trebui să vă alarmeze

De regulă, abstenența reprezintă o stare pronunțată, care nu se manifestă din primele zile de consum de opiacee, ci după o anumită perioadă.

Simptomele sevrăjului depind de tipul drogurilor consumate de persoană.

Abstenența de la consumul de opiacee se manifestă prin dilatarea pupilelor, stare asemănătoare gripei (dureri musculare, transpirație abundentă, secreții nazale abundente), insomnie, indigestie.

Dacă ați observat unul sau mai multe dintre simptomele menționate mai sus la unul din apropiații Dvs., dacă suspectați că prietenul Dvs. consumă substanțe narcotice, adresați-vă imediat la cel mai apropiat cabinet narcologic sau organizație prestatoare de servicii persoanelor care consumă droguri și persoanelor apropiate.

Fotograf: Constantin Dimitrenco

Adrese utile:

Dispensarul Republican de Narcologie, mun. Chișinău,
str. P. Rareș 32. Tel.: 022 293 685, 022 293 684.

Secția narcologică nr 1, mun. Chișinău, str. Grenoblea 147. Tel.: 022 723 741

Secția narcologică nr 4, mun. Chișinău, str. Gh. Madan 87/7. Tel.: 022 465 548

Cabinetul narcologic din mun. Bălți pe lângă Centrul Consultativ al Spitalului municipal, str. Decebal 101, cab. 101. Tel.: 0231 349 86

Cabinetul narcologic din mun. Comrat, str. Pobeda 46, cab. 81. Tel.: 0298 234 33

Cabinetul narcologic din mun. Cahul, str. Ștefan cel Mare 27, cab. 404. Tel.: 0299 32 201

Cabinetul narcologic din or. Edineț, str. Independenței 81, cab. 413. Tel.: 0246 22 101

Cabinetul narcologic din or. Soroca, str. Kogălniceanu 1, Secția consultativă a Spitalului raional. Tel.: 0230 264 19

Cabinetul narcologic din or. Ungheni, str. Romană 27, cab. 214. Tel.: 0236 223 82

Asociația obștească "Viața Nouă", Centrul "Pas cu Pas",
mun. Chișinău, str. Independenței, 6/2. Tel.: 022 664 586

Asociația obștească "Tineretul pentru dreptul la viață", Centrul "Puls",
mun. Bălți, bulevardul Victoriei 7A. Tel.: 0231 925 51, 0231 393 32

Asociația obștească "Viața Nouă", Centrul "Pas cu Pas"
or. Cahul, str. Negruzzi 46. Tel.: 0299 842 83

Narcomanii anonimi din Moldova. Tel.: 060 209 400